

De Tongerense Heide en het Wisselse Veen zijn landschap-pelijk en natuurwetenschappelijk zeer waardevol. De Tongerense heide door de uitgestrekte dopheidevegetatie, het Wisselse Veen o.a. door zijn blauwgraslandvegetatie.

Het Wisselse Veen is ontstaan door kwelwater, afkomstig van de Oost-Veluwse stuwwal. In het begin van de 20ste eeuw was het een van de schatkamers van de Nederlandse wilde flora, met planten als parnassia, vetblad, klokjesgentiaan en diverse orchideeënsoorten. Door ontginning en ontwatering ging het grootste deel van deze flora verloren. Gericht beheer door de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) en een in 1993 en 2013 door Gelders Landschap & Kasteelen uitgevoerd natuurherstelproject, hebben het tij gekeerd. Er ontwikkelen zich nu weer veentjes, moerasjes en schone, kronkelende stroompjes en beekjes met plantensoorten als zonnedauw, moeraswolfsklauw, blauwe zegge en Spaanse ruiter.

Wandelroutes

In het gebied zijn twee wandelroutes uitgezet:

- Een **rode** route van ca. 5 km.
- Een **blauwe** route van ca. 4 km.

1 Tongerense Berg

De wandeling voert over het hoogste punt van de Tongerense Berg (32 meter boven NAP). Dit terrein bestond in het verleden uit vrij eenvormig grove dennenbos. Om de natuurwaarde te verhogen is er flink gedund en zijn er open plekken in het bos gemaakt. Hierdoor treedt verjonging op van het bos en ontstaat er meer variatie in de bosstructuur.

2 Ontwikkeling heide

Links is een open heide terrein. In het verleden stond hier een sparrenbos. Dit is gekapt en de toplaag van de bodem is verwijderd, zodat zich hier heide ontwikkelt. Zo kunnen diersoorten als de zandhagedis, levendbarende hagedis, adder, heidevlinder en gentiaanvlinder zich vrijelijk verplaatsen tussen de Tongerense Heide en het Wisselse Veen.

3 Unieke dopheidevegetaties en vennen

Op de hogere, droge delen van het heuvelachtige heidegebied groeit vooral struikheide, afgewisseld met dichte plakken kraaiheide. Tussen de struikheide komen planten voor als tormentil en duivelsnaaigaren. De lager gelegen, vochtiger gedeelten zijn begroeid met dopheidevegetaties. Deze

zijn uniek voor Europa. Op de natste plekken hebben zich natuurlijke vennen ontwikkeld. In juni zijn sommige vennen wit van de bloeiende veenpluis. Verder groeien er veenmossen, zonnedauwsoorten, en witte snavelbies en klokjesgentiaan. De Tongerense Heide, met zijn afwisseling van droge en vochtige delen en de aanwezigheid van pijpenstro is een ideale biotoop voor adder, levendbarende hagedis, zandhagedis en heikikker.

4 Jeneverbes

Links ziet u jonge jeneverbesstruwelen. De jeneverbes behoort tot de cypresachtigen en is in ons land beschermd. Hij kan eeuwenoud worden. De bes van de plant wordt gebruikt bij het maken van jenever, vandaar de naam van de drank. Daarnaast worden de vruchten ook wel gebruikt in badolie en gedroogd als specerij, bijvoorbeeld als smaakmaker in zuurkool.

5 Elzen

In dit landbouwgebied houden zich vaak hazen en Kieviten op. Rechts van het pad staan elzen. Elzen zijn bestand tegen hoge waterstanden. Ze vormen een geliefde verblijfplaats voor sijsjes en groenlingen.

6 Landje van Jonker

Rechts van het pad ligt het grote 'landje van Jonker' (1 ha). Dit vochtige heischrale grasland is ten tijde van de ontginning van het Wisselse Veen als laatste natuurgebiedje behouden gebleven en in stand gehouden door de KNNV. Zeldzame plantensoorten als blauwe knoop en waterdrieblad bleven daardoor gespaard en kunnen zich vanuit het perceel nu weer verspreiden over het veen.

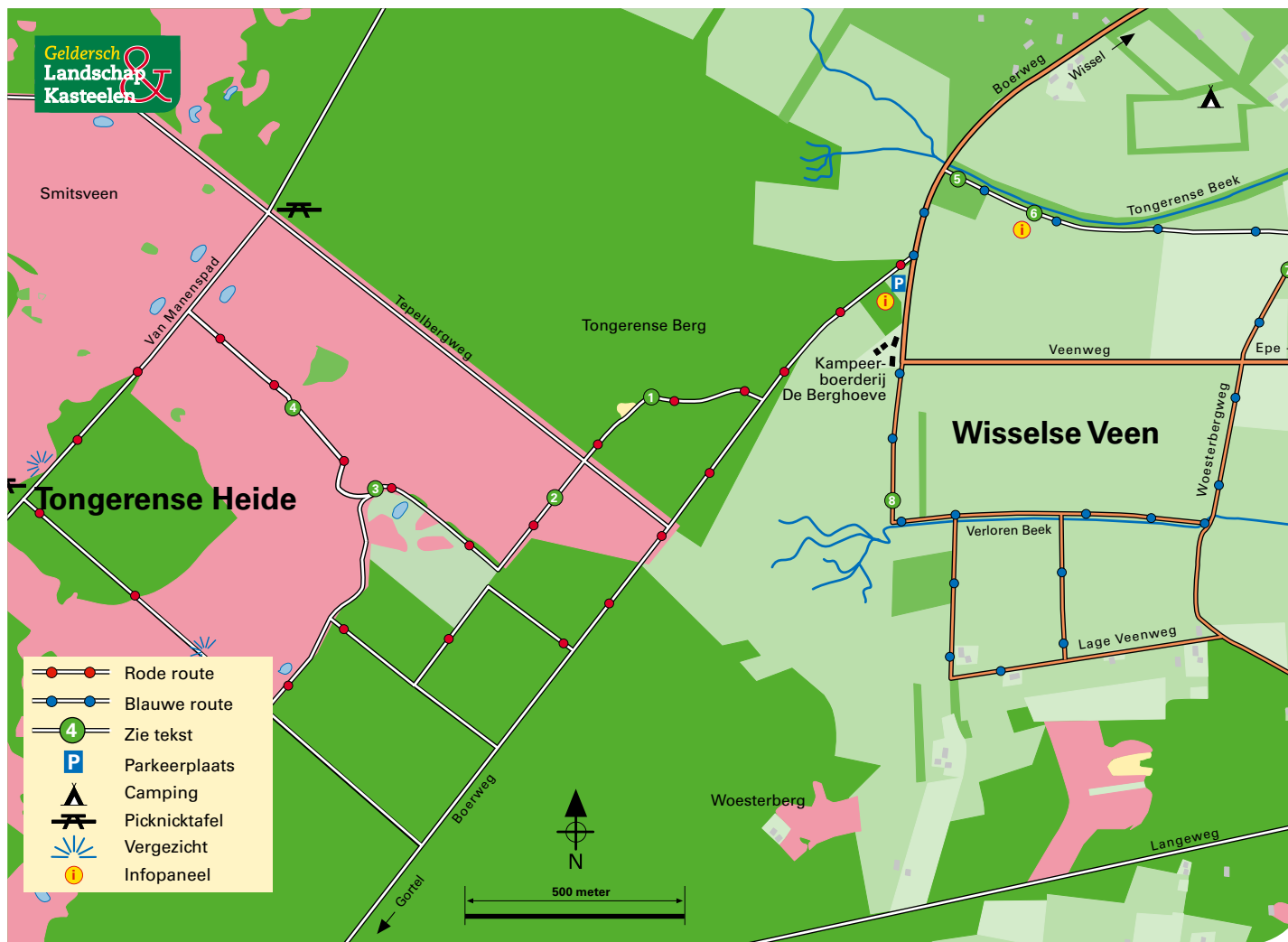
7 Beuken

Op enige afstand van de splitsing staan schitterende beuken met een zeer brede kroon. Deze beuken konden zo breed uitgroeien omdat ze volop ruimte hadden.

8 Verloren beek

Links ziet u het kwelgebied van de Verloren Beek. Met het natuurherstelproject zijn er in de beek vistrappen aangelegd. Ook zijn de oevers flauwer gemaakt, waardoor moerasplanten zich gemakkelijker kunnen vestigen. De levendbarende hagedis en de ringslang profiteren eveneens van deze maatregel en kunnen nu langs de beek zonnen.

Honden

Aangelijnd toegestaan.

Toegankelijkheid

Het gebied is opengesteld voor wandelaars en fietsers op wegen en paden, van zonsopkomst tot zonsondergang.

Alleen de wandelroute in het Wisselse Veen is redelijk toegankelijk voor rolstoelen en kinderwagens.

Bereikbaarheid

Openbaar vervoer

Niet bereikbaar met het openbaar vervoer.

Eigen vervoer

Op de A50 de afslag Epe/Nunspeet (N309) nemen. Bij de stoplichten (na ca 2 km) rechtdoor richting Nunspeet. Bij de volgende kruising linksaf richting Wissel en doorrijden tot de T-kruising. Hier rechtsaf en de borden van de kampeerboerderij De Berghoeve volgen. De parkeerplaats bevindt zich op de splitsing van de Veenweg en de Boerweg.

Geldersch Landschap & Kasteelen

Postbus 7005

6801 HA Arnhem

Telefoon (026) 355 25 55

(kantooruren)

info@glk.nl

Word ook donateur!

Kijk op www.glk.nl

© GLK, mrt '17

wandelfolder

www.glk.nl